

Yayın Adı Pazar Vatan
Referans No 35017653
Renk Renkli

Yayın Tarihi 05.01.2014
Etki Tarafsız
STxCM 23,06

Küpür Sayfa 1
Tiraj 127030
Sayfa 1

Yayın Adı Pazar Vatan
Referans No 35017653
Renk Renkli

Yayın Tarihi 05.01.2014
Etki Tarafsız
STxCM 340,83

Küpür Sayfa 2
Tiraj 127030
Sayfa 2

AKIL
ÇELEN

Kapalıçarşı deyip de geçmeyin, "Kapalıçarşı kapalı kutu" demiş Orhan Veli. Çok sık ziyaret ettiğim, en sevdiğim yerlerin başında gelen dünyanın en büyük tarihi çarşısı olan bu büyüleyici mekân, sahiden de her seferinde yeniden keşfedilmeyi bekleyen sihirliliği bir diyan barındırıyor içinde. Ne kadar çok gezseniz de ne kadar iyi bildiğinizi sansanız da asla her yerini bitiremeyeceğiniz bir masalsi mekânı keşfe bu kez, **Saffet Emre Tonguç**'ün rehberliğinde çıktım. Ve çok iyi bildiğimi sandığım Kapalıçarşı'yı, bin kez daha doluşam yine de kuytularında her zaman keşfedilmemiş sürprizlerin beni bekleyeceğini bir kez daha anladım. Şairin dediği gibi, Kapalıçarşı sahiden de kapalı kutu. **Saffet Emre Tonguç** ile yaptığımız Kapalıçarşı gezimizi ve öğrendiklerimi elimden geldiğince sizinle paylaşmak istiyorum. Ama tavsiyeme kulak verin ve bir gün mutlaka, adeta sihirliliği bir haliyle uçurucasına insanı sürükleyen Saffet Emre'nin peşine takılıp İstanbul'u ve tarihini, onun anlattığı hikâyeleriyle keşfedin.

Keşfinize önce Nur-u Osmaniye Camii ile başladık. Açıkçası onünden bin kere geçmiş olmama rağmen içine ilk kez girdim. Meğer en güzel camilerimizden birini keşfetmişim buca yıldır. Sade, ferah ve huzurlu. Osmanlı Camii mimarisin ve iç süslemelerinin en güzel örneklerinden biri olduğunu

Keşfetmenin en güzel yolu kaybolmak: **KAPALIÇARŞI**

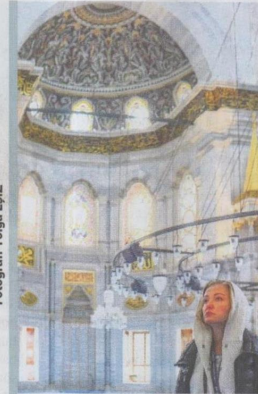
Fotoğraf: Tolga Eşiz

düşünüyorum. İstanbul'da yapılan ilk "barok" üsluptaki camii olduğunu da belirtmeliyim. Belki bu yüzden, Arap etkisi altındaki pek çok süslü yapının tam tersine, olabildiğince sade ve sakın. Kubbe kemerlerinin duvar üzerindeki bitiminde bir kuşak halinde hat sanatı ile içten camiiyi çerçeveleyerek yazılan Fetih Suresi çok etkileyici. Kubbede ise, En-Nur suresinden bir ayet yazılı: Allah, göklerin ve yerin nurudur. Camiinin içinde çok sayıda büyük cam kullanılan 32 pencere bulunduğu için ışığı bolca içine alıyor. Zaten adını da bu ışıktan, Osmanlı'dan ve 3'üncü Osman'dan alıyor: Osmanlı'nın nuru.

Kapalıçarşı'nın Nur-u Osmaniye kapısından, dünyanın en büyük tarihi çarşısına giriyoruz. Kapının üzerinde Osmanlı'nın amblemi duruyor. Üzerindeki sembollerden bazıları ise şöyle imiş: Asa Hazret'i Musa'nın sihirli bastonu; teraziye yer alan iki kitaptan biri Fatih'in Kanunname'si, ikincisi Kanun-i Esasi; Bereket Boynuzu, pagan döneminden başlayarak, Roma döneminde de kullanılan meyve ve başaklarla dolu kıvrılmış bir keçi boynuzu; çift taraflı Teber veya iki taraflı balta,

Osmanlı'da da bir üstünlük sembolüydi; ağızdan dolma top, İstanbul'un fethinde kullanılmış. Kılıç ise Türk mitolojisinde beş kutsal öğeden biri.

Bir dönem, yabancı markaların istilasını uğrayarak özelliğini kaybeden Kapalıçarşı, günümüzde temizlenerek eski otantikliğine kavuşmuş durumda. O kadar büyük ve labirent gibi ki sahiden ne kadar gezerseniz gezin bitiremezsiniz. Adım attığımız anda bambaşka bir tarihe hatta farklı bir gezegene yolculuk etmişsiniz hissi veren bu büyüleyici çarşıda, ah keşke bir de tabela kirliliği olmasa! Komşumuz Yunanistan'ın, en küçük adasında bile, tarihe saygıdan yasaklanan tabelalar sayesinde önlenen bu kirlilik, ne yazık ki bizim muhteşem tarihimize kemiriyor. Kablo, klima, anten kirliliğini saymıyorum bile. Avrupa'nın hiç bir tarihi bölgesinde, dünya markası olmuş firmaların tabelasına bile izin verilmezken, ne yazık ki bizim tarihi yarımadamızdan, Bodrum'a kadar tüm turistik bölgelerimiz çirkin, ıslıkdaki tabelaların altında eriyip gidiyor. Bu durum acilen önlenmezse, tarihi coğrafyalar bu kirliliğe kurban gidecek.

Esnafların lokantalarındaki leziz yemeklerin tadına bakın

Kapalıçarşı'da pek çok han var. Eskiden bunlar kervansaray olarak, tüccarların konaklaması için kullanılıyordu. Genellikle, dik ve dar merdivenlerle konaklamanın yapıldığı üst kata çıkış bulunuyor. Saffet Emre'den öğrendiğime göre, "ipini koparan gelmiş" deyimi, bu hanlardaki hayvanların ipini koparıp üst kata çıkması anlamını taşıyor. İşte, "ipini koparan geleminin" diye, merdivenler hayvanların çıkamayacağı şekilde dar ve dik yapılmış. Bugün, daha çok gümüşçü ya da kuyumcu atölyeleri bulunuyor. Ermeni ustalar bu konuda muhteşem ve hanlarda, en çok onların atölyeleri bulunuyor. Çuhacı Han, Kalcılar Han ve özellikle Zincirli Han çok güzel. Zincirli Han'ın zincirlerinin bu gün plastik olması ironik olsa da küçük avlusunda çay içmek çok keyifli. Bir anlamda yağmur oluğu olarak kullanılan zincirlerden dolayı bu ismi almış. Mutlaka ziyaret etmelisiniz.

Sıra odalar, sağlı sollu çok küçük odalardan oluşuyor. Hele iki arcanın işlettiği bir esnaf lokantası var ki, imrik helvası için kuyruğa girmek gerekiyor. Burada kapalıçarşının en dar sokağı var. Bir kişi ancak içinden geçebiliyor. Muhakkak görülmesi gereken ilginç sokaklardan birisi olduğunun altını

çizmeliyim.

Her yerde esnaf lokantalarına rastlayacaksınız, hiç çekinmeden dalın, pişman olmayacaksınız. Ben yolda giderken Kurufasulyeci Osman'ın kazanına bir kaşık attım. Tadı damağımda kaldı, en kısa zamanda yeniden gitmek niyetindeyim. Kilis Kebapçısı çok ünlü. Ali Usta'nın, Sakıp Sabancı, Sezen Aksu gibi tanınmış kişilerle çekilmiş fotoğraflarını dükkanın duvarında görebilirsiniz. Kuytulardaki dönerlerden, yol üstündeki lahmacunculara kadar nefis lezzet durakları sizi bekliyor. Benim ilgimi çeken yaklaşık 1,5 metrekalı, sanırım çarşının en küçük esnaf lokantası oldu. İstanbul Kapalıçarşı Esnaf Derneği'ne çıkan merdivenin üzerine konuşlanmış, masa kadar dükkanda mis gibi kokan ev yemekleri vardı. Bir gün mantı yedirmek üzere Ada'ya söz verdim. Merdivenin karşı duvarına ise gömülü buzdolabı çok şirin duruyor.

Saffet Emre, özel izinle bana hayatım boyunca unutmayacağın bir deneyim yaşattı ve beni Kapalıçarşı'nın çatısına yani James Bond filminin çekildiği yere çıkarttı. Hem de tam öğle vaktinde. İstanbul'un 3 bin 250 camisinden gelen ezan sesini dinledim tepede. Yine şairin dediği gibi: "İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı" dedim kendi kendime.

İç bedesteni hanlar izlemiş ve çarşı kapanmış

Eviya Çelebi'ye göre 17'inci yüzyılın ortalarında Kapalıçarşı'da 4 bin 399 dükkan, 2 bin 195 oda, 497 tane dolap denilen küçük dükkan (bu gün kullanılmasa da Saffet Emre sayesinde bir örneğini gördüm), iki lokanta, on iki hazine dairesi, bir cami, on mescit, bir hamam, 19 çeşme, sekiz tulumbalı kuyu, 24 han, bir mektep ve bir türbe varmış. Tarih içinde yangın, deprem gibi çok sayıda felaketle karşılaşan Kapalıçarşı, 1894 depreminden sonra yenilenerek bugünkü halini almış. Önceleri, tahminen Bizans yapısı olan Eski Bedesten, şimdi adıyla Cevahir Bedesteni ve daha sonra "Fatih" zamanında inşaa edilen İç bedesteni varmış yalnızca. Daha sonra, bu bedestenleri birbirine bağlayarak, hanlar, sokaklar, dükkanlar eklenerek, üzeri de kapatarak büyük ve kapalı bir çarşı haline getirilmiş. Çarşının inşaatını, Fatih

Sultan Mehmet başlattığı için, kuruluş tarihi olarak 1461 yılı kabul edilmiş. Bugün 4 bin civarında dükkan içinde barındıran bu çarşı, turizmimizin ve ekonomimizin en önemli yerlerinden biri.

Kapalıçarşı'da 7 kapı ve o kadar çok sayıda sokak, han, esnaf lokantası var ki, keşfetmenin en güzel yolu her zaman olduğu gibi kaybolmaktan geçiyor. Korkmayın; ne kadar kuytulara dalarsanız dalın muhakkak ana caddede sayılan Kalpakçılar caddesine yeniden çıkabiliyorsunuz. Eskiden, her sokak bir meslek grubuna verildiği için, bu gün bu özellik kalmasa da sokak adları neyse ki kendini korumuş. Kalpakçılar caddesi, Nur-u Osmaniye kapısından girdiğinizde karşınıza uzanan geniş ve dükkan kiralarnın en yüksek olduğu caddedir. Adından anlaşılacağı gibi, eskiden sadece kalpak satılan dükkanların olduğu bu caddede bu gün tek bir kalpakçı yok.

Keşke, her caddeye adımı temsilen, sembolik bir dükkan yapılsa... Böylece gezginler, hem kaybolmuş meslekleri öğrenir hem de nostalji yapmış olurlar. Turistler için ne kadar ilgi çekici olacağını varın siz hesap edin. İşte bazı cadde adları; Serpuşçular, Feraceciler, Terziler, Perdhacılar (gümeş parlatıcıları), Tacirler, Kuyumcular, Halıcılar... Bugün, adını hakkını veren bir tek Kuyumcular Çarşısı kalmış. Halıcılar Çarşısı da, kafelerle paylaşırsa yine de sokağın temsili ediyor. Fes kafe, bu caddede en sevdiğim duraktır. Tost ve çayımı tavsiye ederim. Halı bakmak için ise "Dhoku"ya uğrayın derim.

Kalpakistan Caddesi'nin hemen yanı, Sandal Bedesteni. Bir yolu ipek bir yolu pamuk dokunan "Sandal" adı verilen bir tür kumaştan almış adı. İçilen kumaşçılar, eşarpçılar bulabilirsiniz.

Çarşı içindeki bu adreslere uğrayın...

Kapalıçarşı'da en sevdiğim ve tavsiye ettiğim adresler: ■ **Koç Deri** (Kalpakçılar caddesi üzerinde ve çarşının hemen dışındaki Kırkcı Han'da dünyanın en ünlü firmalarına üretim yapan birinci sınıf deri ceketler burada) ■ **Dhoku** (Cevahir Bedesteni'nin çevresinde Takkeci sokak-Nefis Halları) ■ **Fes Cafe** (Cevahir Bedesteni'nin çevresi Halıcılar sokak) ■ **Dönerci Şahin Usta** (Sandal Bedesteni yakını, kilitçiler sokak) ■ **İznik Art** (Cevahir Bedesteni çevresi, Şerifpaşa Sokak) ■ **Aslan Rest.** (Saffet Emre ile burada yedik muhteşemdi- Nur-u Osmaniye Camii yakını) ■ **Ottomano** (esarp, kaftan, örtü v.s- Sandal Bedesteni)